

Fågelinventering

Mora 3:55, Norrtälje kommun 2023

VÄG & MILJÖ

Beställning: Norrtälje kommun

Framställt av: Väg & Miljö AB

<http://vagochmiljo.se>

Slutversion: 2023-08-08

Uppdragsansvarig: Mattis Arveström

Medverkande: Per Karlsson Linderum (förstudie, fältstudie och rapport)

Kvalitetsansvarig: Klas Andersson

Illustrationer och kartor: Väg & Miljö AB

Internt projektnummer: 1070

Foto på framsidan: Björktrast, en art som nyttjar området vid födosök och potentiellt även vid häckning (foto Mattis Arveström)

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 1 av 13

INNEHÅLL

Sammanfattning och bedömning.....	3
1 Bakgrund.....	4
2 Metod.....	5
2.1 Metodbeskrivning.....	5
Förstudie.....	5
Fältstudie.....	6
2.2 Tidpunkt och ansvarig personal.....	6
2.3 Informationskällor och litteratur.....	7
2.4 GIS och fältdatafångst.....	7
2.5 Avvikelser och möjliga felkällor.....	7
3 Resultat av förstudien.....	8
3.1 Tidigare inventeringar.....	8
3.2 Tidigare fågelfynd.....	8
4 Resultat av fältstudien.....	9
4.1 Revirkartering.....	9
5 Sammantagen bedömning och rekommendationer.....	12
6 Referenser.....	13

Bilaga 1. Noterade fåglar, Mora (Hästängen)

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 2 av 13

SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING

Väg och Miljö AB genomförde på uppdrag av Norrtälje kommun en revirkartering inom ett cirka 0,9 hektar stort område beläget i Mora (Mora 3:55 i Hästängen), strax väster om Bergshamra i Norrtälje kommun. Bakgrunden till inventeringen är utredning om exploatering av området. Det finns därför ett behov på försiktighets- och skyddsåtgärder för att bibehålla områdets naturvärden

Syftet med inventeringen har varit att inhämta kunskap om fågelfaunan i området samt undersöka behovet av eventuella artskyddsutredningar avseende fåglar så att artskyddet kan beaktas i den pågående processen. Målet är att arbetet ska bidra med information om vilka arter som förekommer på den aktuella platsen, för att möjliggöra bedömningar av exploaterings lämplighet och eventuella påverkan.

Inom ramarna för uppdraget utfördes en *förstudie* och en *fältstudie*. Resultaten av förstudien visade att det inte fanns några tidigare observationer inom det avgränsade förstudieområdet (perioden 2000–2023).

Inventeringsområdet består av 0,9 hektar huvudsakligen skogsbevuxen mark omgiven av bebyggelse. En mindre höjd finns i nordvästra delen. Större delen är mestadels plan skogsmark genomkorsad av två diken. De flacka delarna utgörs av tidigare åkermark. I områdets västra och östra delar finns inslag av värdefulla träd (tallar samt enstaka asp) och brynmiljöer – element som är av betydelse för fåglar vid häckning såväl som födosök.

Totalt noterades 24 arter vid inventeringen. Av dessa uppvisade 13 arter någon form av häckningsbeteende, varav tolv (12) arter tydligt kan kopplas till inventeringsområdet. Ytterligare åtta (8) arter kan tänkas häcka inom inventeringsområdet men noterades inte med några häckningsbeteenden.

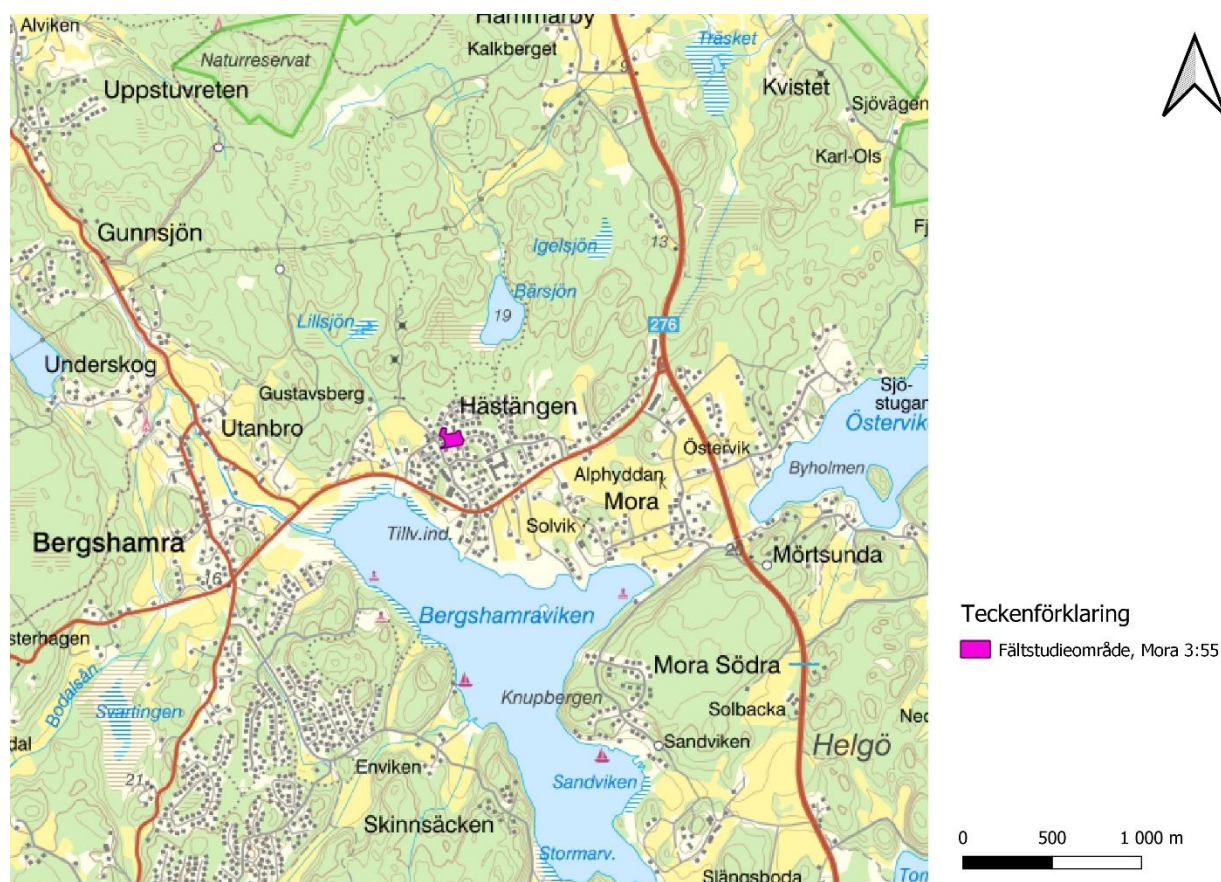
Utifrån inventeringsresultatet görs den preliminära bedömningen att tillfredställande lokala populationsnivåer för förekommande fågelarterna inte riskerar att påverkas av en exploatering. Området är litet och hyser endast enstaka par av ett fåtal arter. Vidare hyser omgivande marker relativt stora förekomster av liknande biotoper. En säker bedömning kan dock först göras efter en mer ingående utredning.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 3 av 13

1 BAKGRUND

Väg & Miljö AB har på uppdrag av Norrtälje kommun genomfört en revirkartering med anledning av pågående utredning exploatering av ett cirka 0,9 hektar stort område beläget i Mora (Mora 3:55 i Hästängen), strax väster om Bergshamra, i Norrtälje kommun. Syftet med inventeringen har varit att inhämta kunskap om fågelfaunan i området samt undersöka behovet av eventuella artskyddsutredningar avseende fåglar, så att artskyddet kan beaktas i den pågående processen. Målet har varit att inventeringen ska bidra med information om vilka arter som förekommer på den aktuella platsen, för att möjliggöra bedömningar av planerad exploaterings lämplighet och eventuella påverkan på fåglar.

Inventeringsområdet består av 0,9 hektar huvudsakligen skogsbevuxen mark omgiven av bebyggelse. En mindre höjd finns i nordvästra delen. Större delen är mestadels plan skogsmark genomkorsad av två diken. De flacka delarna utgörs av tidigare åkermark.

Figur 1. Inventeringsområdets geografiska läge.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 4 av 13

2 METOD

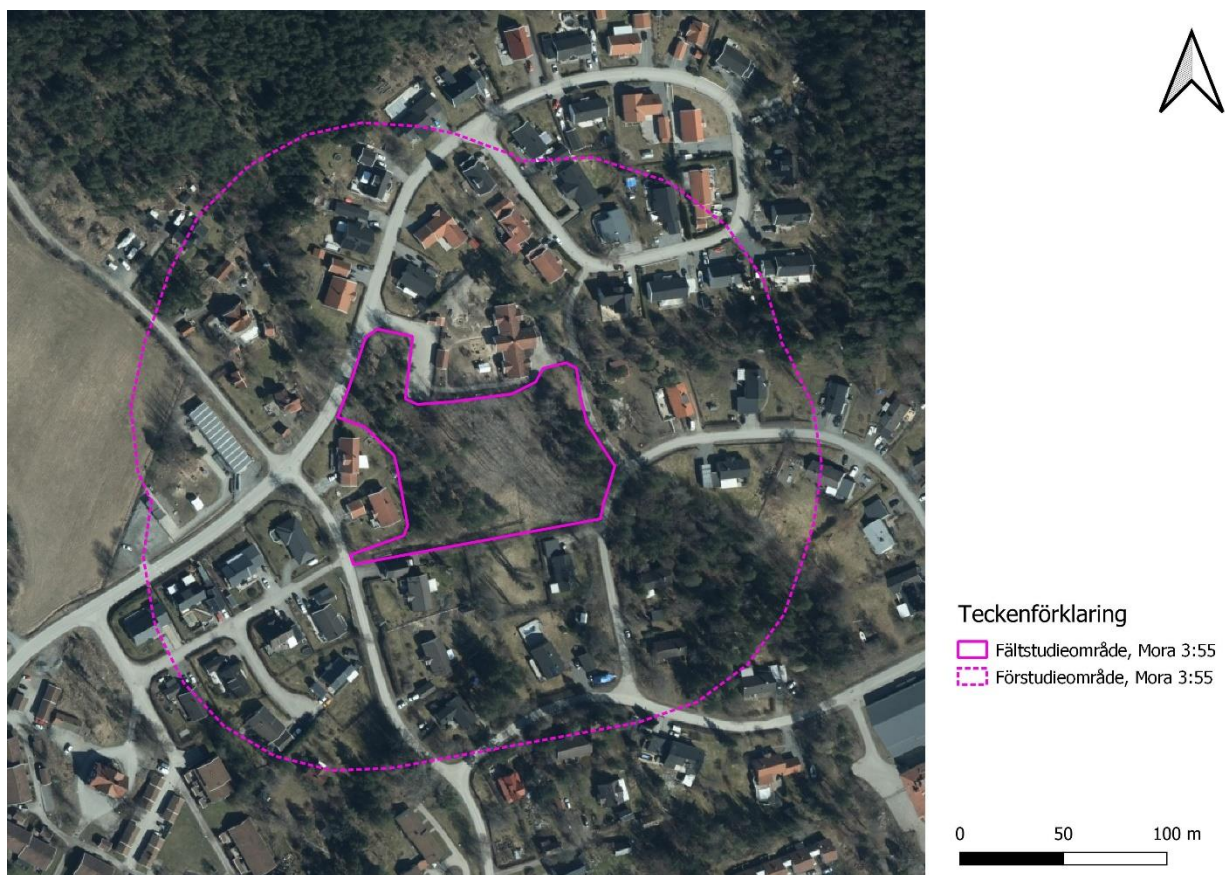
2.1 Metodbeskrivning

Förstudie

Under fågelinventeringens *förstudie* utfördes eftersök i olika källor (Tabell 1). Detta för att identifiera tidigare registrerade fynd och känd kunskap om fågelförekomster inom *förstudieområdet* (Figur 2).

Tabell 1. En lista av de typer av information som eftersökts under förstudien, samt de projekt eller kartlager informationen kommer ifrån och vilken institution eller tjänst som tillhandahållit med informationen.

Projekt eller kartlagernamn	Typ av information	Källa
Artportalen	Tidigare registrerade fynd av naturvårdsarter och invasiva arter	Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
Naturvård	Registrerade naturvårdesobjekt, till exempel nyckelbiotoper, naturreservat, sumpskogar, ängs- och betesmarker.	WebbGis, Länsstyrelsen Uppsala län

Figur 2. Förstudieområdet omfattar fältstudieområdet samt en omgivande buffertzona.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 5 av 13

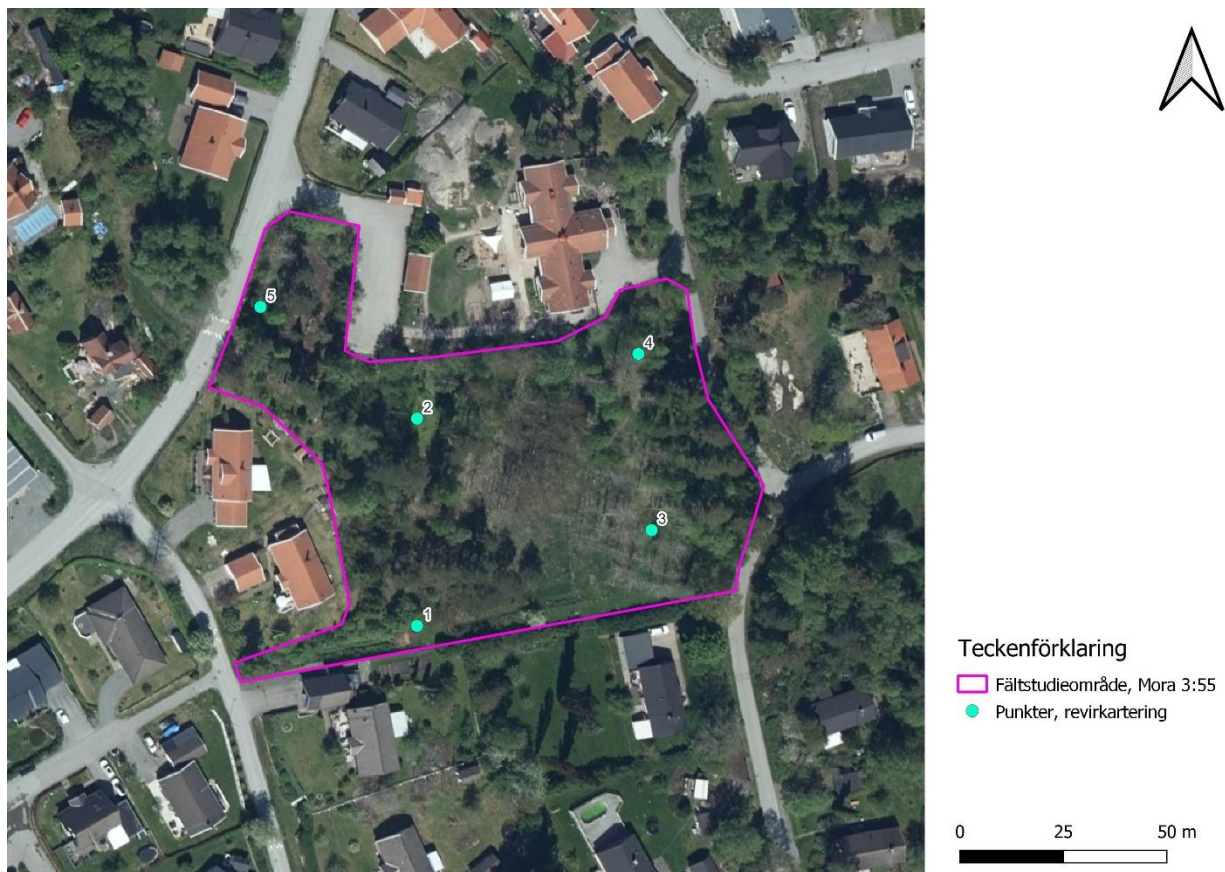
Fältstudie

Fältstudien, dvs. fågelinventeringen genomfördes inom det utpekade fältstudieområdet (Figur 3). Inventeringen genomfördes som revirkartering.

Revirkartering

Revirkartering rekommenderas som metod när syftet med inventeringen är att bestämma den absoluta tätheten för fågelarterna inom det utpekade inventeringsområdet. Metoden är lämplig att använda vid inventeringen av små geografiska områden. Utifrån det resultat som erhålls skapas en bild av antalet arter och revir inom det inventerade området. Resultatet redovisas på karta samt digitalt i GIS-format.

Observationspunkter framgår av Figur 3. Observationspunkterna är förlagda så att en heltäckande bild av inom fältstudieområdet häckande fåglar kan erhållas.

Figur 3. Observationspunkterna är förlagda så att en heltäckande bild av inom fältstudieområdet häckande fåglar kan erhållas.

2.2 Tidpunkt och ansvarig personal

Uppdragsansvarig har varit Mattis Arveström. Klas Andersson har ansvarat för intern kvalitetsgranskning. Per Karlsson Linderum har utfört förstudie och fältstudie. Mattis Arveström har författat rapporten. Uppdraget har genomförts under perioden april-juni.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 6 av 13

För att få ett representativt resultat inventerades området vid tre tillfällen under den huvudsakliga häckningssäsongen (april-juni) 2023, enligt följande upplägg:

- Besök 1: 14 april
- Besök 2: 9 maj
- Besök 3: 8 juni

Väderförhållandena var gynnsamma vid samtliga fältdagar.

2.3 Informationskällor och litteratur

Ett flertal databaser och webbtjänster har använts för att kartlägga tidigare kända naturvärden och skyddade områden i *för-* och *fältstudieområdet*. Ett antal dokument har vidare använts för att bedöma vikten av olika arter och lagstiftningar. Samtliga källor som använts som underlag för avgränsningar och bedömningar anges i referenslistan längst bak i rapporten.

2.4 GIS och fältdatafångst

För datainsamling under *fältstudien* användes en fältplatta med applikationen Fieldmaps för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är mellan 5–15 meter. Efter datainsamling i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i QGIS 3.22.

GIS-data i form av artfynd för varje punkt finns upprättade.

2.5 Avvikelser och möjliga felkällor

Den använda inventeringsmetoden är anpassad för fågelarter som dels nyttjar den huvudsakliga häckningssäsongen (april-juli), dels är aktiva under morgon och förmiddag. Det innebär att vissa fågelgrupper (främst ugglor) exkluderas.

Vidare ger inventeringen en ögonblicksbild. Beroende på bland annat väderförhållanden kan antalet häckande arter och individer varieras mellan år.

Slutligen är det av vikt att framlägga att eventuella störningar från olika ljudkällor i vissa fall kan påverka möjligheterna att notera de fåglar som rör sig i omgivningen.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 7 av 13

3 RESULTAT AV FÖRSTUDIEN

3.1 Tidigare inventeringar

Inventeringsområdet har inte tidigare berörts av några naturvärdesinventeringar.

3.2 Tidigare fågelfynd

Summering av antalet arter rapporterade i artportalen under perioden 2000-01-01 till 2023-03-14 visar att inga fågelarter tidigare har rapporterats från förstudieområdet.

En vidare sökning av fågelfynd i hela samhället Hästängen ger ingen ytterligare information om eventuella fågelfynd inom förstudieområdet. Undantaget är regelbundna rapporter om tornseglare (EN) i tätorten. Dessa fynd kan eventuellt beröra området.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 8 av 13

4 RESULTAT AV FÄLTSTUDIEN

4.1 Revirkartering

Totalt noterades 24 arter vid fältbesöken under våren 2023. Av dessa är fem (5) arter rödlistade (Tabell 2). Av de 24 noterade arterna uppvisade 13 någon form av häckningsbeteende (till exempel spel/sång och föda åt ungar) (Tabell 3). Av dessa är tre (3) arter rödlistade (Figur 4). Den absoluta majoriteten av reviren bedöms vara kopplade till utkanterna av inventeringsområdet. Endast något enstaka par kan tänkas häcka i aspdungen i de centrala delarna.

Artfynd och noteringar för respektive punkt och besök framgår av bilaga 1.

Tabell 2. Rödlistade arter som noterades vid inventeringen.

Art	Rödlistkategori
Björktrast	NT - nära hotad
Grönfink	EN - starkt hotad
Kråka	NT - nära hotad
Svartvit flugsnappare	NT - nära hotad
Ärtsångare	NT - nära hotad

Tabell 3. Arter som uppvisade häckningsbeteende.

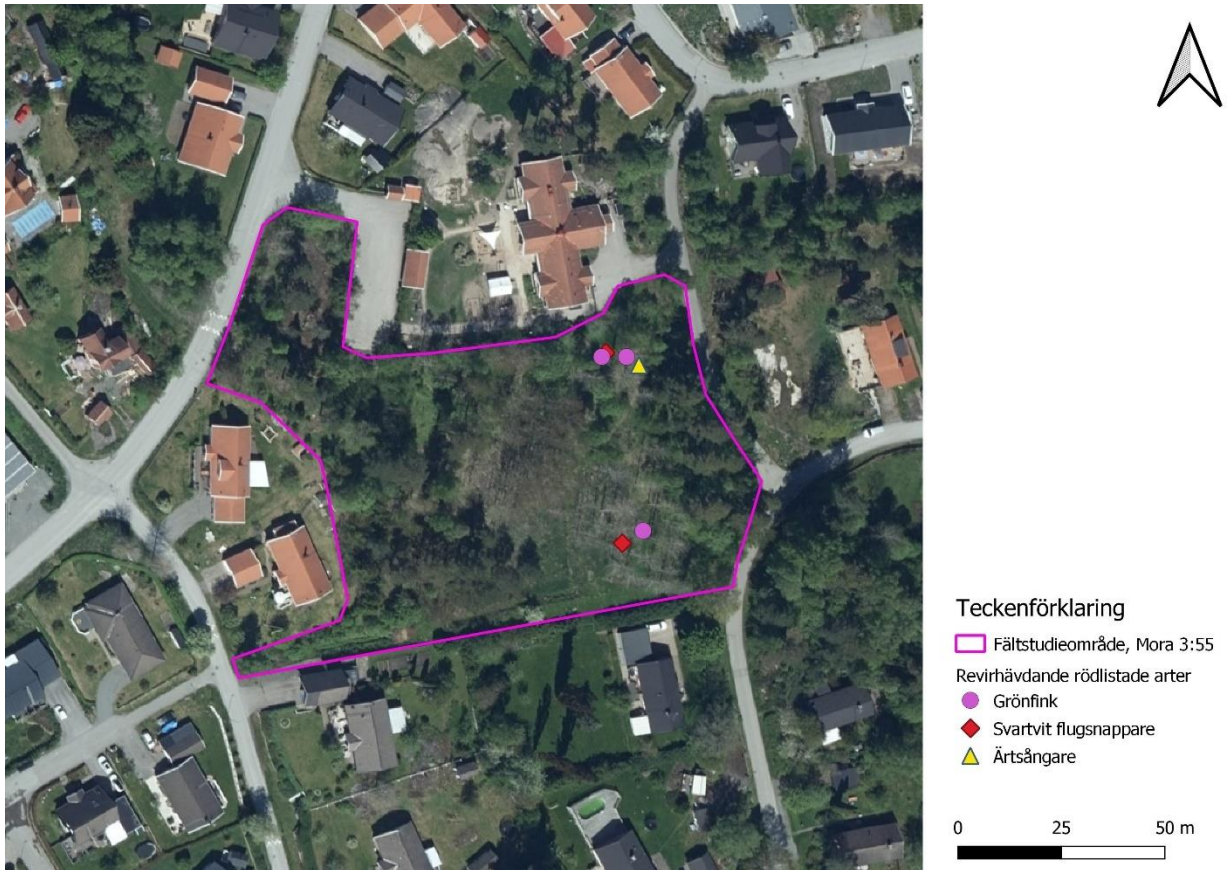
Art	Kommentar
Blåmes	Ett par konstaterades vid inventeringen häcka i de centrala/norra delarna av inventeringsområdet.
Bofink	En sjungande individ noterades vid ett tillfälle (maj) i områdets nordöstra delar. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Grönfink	Noterad som sjungande vid två besök, i april (ett fynd) och juni (två fynd). Fynden gjordes i områdets östra delar. Sannolikt ett revir (möjligen två) bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Gök	En spelande individ noterades vid ett tillfälle (maj) i områdets södra delar. Arten bedöms endast ha en svag koppling till inventeringsområdet
Koltrast	En sjungande individ noterades vid samtliga besök. Noteringar gjordes dels i områdets sydöstra delar, dels i de norra/centrala delarna. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 9 av 13

Art	Kommentar
Lövsångare	En sjungande individ noterades i maj och juni. Noteringar gjordes i nordöst respektive nordväst. Sannolikt ett revir (möjligen två) bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Nötväcka	Noterad dels som sjungande (en individ i april och maj), dels med föda åt ungar (juni). Noteringar gjordes i de sydöstra, södra/centra samt norra/centrala delarna av området. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Ringduva	Två spelande två individer noterades både i maj och juni. Noteringar gjordes spritt i hela området. Ett till två revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Rödhake	En sjungande individ noterades vid två tillfällen (april och juni) i områdets östra delar. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Rödstjart	En sjungande individ noterades vid ett tillfälle (maj) i områdets nordvästra delar. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Svartvit flugsnappare	En sjungande individ noterades vid två tillfällen (maj och juni) i områdets östra delar. Noteringar gjordes på två platser men sannolikt är det endast ett revir inom området.
Talgoxe	En sjungande individ noterades vid ett tillfälle (april) i områdets sydvästra delar. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.
Ärtsångare	En sjungande individ noterades vid ett tillfälle (maj) i områdets nordöstra delar. Ett revir bedöms förekomma inom inventeringsområdet.

Utöver de arter som nämns i Tabell 3 bedöms björktrast, gråsparv, kråka, pilfink, skata, större hackspett, tofsmes och trädkrypare kunna kopplas till inventeringsområdet i form av potentiella häckfåglar. Några tydliga häckningsindikationer för dessa arter noterades dock inte.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 10 av 13

Figur 4. Rödlistade arter som noterades med någon form av häckningsindikation. Noggrannheten för fynden är 50 meter, varför de till viss del överlappar. Därav är det inte klarlagt om grönfink och svartvit flugsnappare förekommer med ett eller två revir.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 11 av 13

5 SAMMANTAGEN BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Utifrån inventeringsresultatet görs den preliminära bedömningen att tillfredställande lokala populationsnivåer för förekommande fågelarterna inte riskerar att påverkas av en exploatering. Området är litet och hyser endast enstaka par av ett fåtal tämligen vanliga och för naturtyperna förväntade fågelarter. Vidare hyser omgivande marker relativt stora förekomster av liknande biotoper. För att med säkerhet avgöra en eventuell exploaterings påverkan på förekommande fågelarter behöver dock en artskyddsutredning genomföras. Denna behöver utgå ifrån gällande förslag till exploatering och mer exakt bedöma hur förlusten av potentiella häckningsmiljöer påverkar förekommande fågelarter.

Inledande exploateringsåtgärder som exempelvis avverkning och röjning bör inte genomföras under den huvudsakliga häckningsperioden för fåglar, dvs. april-juli. Detta för att inte eventuella pågående häckningar ska riskeras. Det rekommenderas även att en eventuell exploatering av området fokuseras till de centrala delarna och att övriga delar om möjligt sparas. Detta eftersom de fåglar som förekommer inom området främst är knutna till miljöerna utmed kanterna.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Hästängen	2023-08-08	Sida 12 av 13

6 REFERENSER

Artskyddsförordningen, 2007:845.

ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

ArtDatabanken 2023: Artportalen. Artrapporteringsystem. www.artportalen.se. SLU, Uppsala

Naturvårdsverket 2009. Handbok 2009:2 - Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 - fridlysning och

Naturvårdsverket, 2016: Fåglar: Linjetaxering samt kombinerad punkt- och linjetaxering. Version 1:0, 2016-03-21.

Dokumentnamn	Datum utförande/reviderat	Sidnr.
Fågelinventering Mora (Hästängen)	2023-08-08	Sida 13 av 13

Bilaga 1. Noterade fåglar, Mora (Hästängen)

Punkt	Artnamn	Antal	Aktivitet	Ost	Nord	Noggrannhet	Datum	Observatör
1	Björkrast	1	Födosökan	705774	6617052	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Björkrast	2	Obs i häckt	705778	6617065	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
1	Blåmes	2	Obs i häckt	705781	6617057	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
1	Bofink	1	Obs i häckt	705772	6617060	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
1	Gråsparv	1	Obs i häckt	705774	6617062	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Gök	1	Spel/sång	705778	6617061	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Kråka	1	Obs i häckt	705778	6617061	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Nötväcka	1	Föda åt unç	705777	6617063	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Pilfink	1	Obs i häckt	705777	6617062	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Pilfink	2	Obs i häckt	705776	6617065	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Ringduva	1	Spel/sång	705778	6617063	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Skata	1	Obs i häckt	705775	6617061	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Skata	1	Obs i häckt	705781	6617055	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
1	Större hackspett	1	Obs i häckt	705777	6617063	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
1	Talgoxe	1	Spel/sång	705772	6617060	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
1	Taltrast	1	Obs i häckt	705780	6617055	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
1	Taltrast	1	Obs i häckt	705765	6617095	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
2	Blåmes	1	Besöker be	705769	6617104	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
2	Kaja	1	Obs i häckt	705770	6617106	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
2	Koltrast	1	Spel/sång	705770	6617105	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
2	Kråka	1	Obs i häckt	705767	6617101	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
2	Nötväcka	1	Spel/sång	705770	6617105	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
2	Ringduva	1	Spel/sång	705770	6617102	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
2	Taltrast	1	Obs i häckt	705788	6617098	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Blåmes	1	Födosökan	705820	6617071	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Blåmes	2	Par i lämpli	705820	6617074	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
3	Grönfink	1	Spel/sång	705819	6617074	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Grönsiska	1	Förbiflygan	705817	6617068	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Koltrast	1	Spel/sång	705821	6617076	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Koltrast	1	Spel/sång	705820	6617074	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
3	Kråka	1	Obs i häckt	705812	6617070	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
3	Nötväcka	1	Spel/sång	705819	6617074	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
3	Ringduva	1	Spel/sång	705820	6617073	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
3	Rödhake	1	Spel/sång	705825	6617065	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
3	Rödhake	1	Spel/sång	705819	6617074	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
3	Svartvit flugsnappare	1	Spel/sång	705814	6617071	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
3	Talgoxe	1	Obs i häckt	705821	6617070	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
3	Tofsmes	1	Födosökan	705816	6617080	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Björkrast	2	Obs i häckt	705816	6617117	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
4	Blåmes	1	Spel/sång	705815	6617116	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
4	Bofink	1	Spel/sång	705815	6617117	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
4	Grönfink	1	Spel/sång	705809	6617116	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Grönfink	1	Spel/sång	705815	6617116	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
4	Koltrast	1	Lockläte, ö	705809	6617118	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Lövsångare	1	Spel/sång	705807	6617115	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Rödhake	1		705815	6617115	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
4	Skata	1	Obs i häckt	705809	6617115	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Större hackspett	1	Obs i häckt	705815	6617117	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
4	Svartvit flugsnappare	1	Spel/sång	705810	6617117	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
4	Ärtsångare	1	Spel/sång	705818	6617114	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
5	Kråka	1	Obs i häckt	705750	6617113	50	2023-04-14	Per Karlsson Linderum
5	Lövsångare	1	Spel/sång	705728	6617134	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
5	Ringduva	1	Spel/sång	705743	6617146	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum
5	Rödstjärt	1	Spel/sång	705725	6617136	50	2023-05-09	Per Karlsson Linderum
5	Trädskrypare	1	Obs i häckt	705718	6617126	50	2023-06-08	Per Karlsson Linderum